

zo thuis als
maar kan

de waalboog

Afasie

TOPZORG EN BEHANDELING

Wat is afasie?

Afasie is een taalstoornis die is ontstaan door een hersenbeschadiging. De ernst en omvang van de taalproblemen verschillen per cliënt. Afasie kan leiden tot problemen met spreken, schrijven, lezen en het begrijpen van taal. Hierdoor kan de communicatie tussen de cliënt met afasie en diens omgeving ernstig belemmerd worden. Een hersenbeschadiging ontstaat door het afsterven van hersencellen. Dit kan onder meer het gevolg zijn van een beroerte (CVA) of een hersentumor.

Er zijn verschillende soorten afasie. Elk type afasie heeft zijn eigen kenmerken. Hieronder staan enkele voorkomende problemen:

Voorlokomende problemen bij het spreken zijn: Het niet goed kunnen uiten van gedachten door middel van taal, moeite hebben met het vormen van woorden of zinnen en/of moeite hebben met het vinden van woorden. Dit betekent dat een cliënt met een afasie soms verkeerde klanken gebruikt (bijvoorbeeld 'spoel' in plaats van 'stoel') of het verkeerde woord (bijvoorbeeld 'trui' in plaats van 'blouse') en/of uitingen zonder duidelijke betekenis gebruikt (bijvoorbeeld 'toetoetoe', 'één, twee, drie', 'weet je wel').

Bij het begrijpen kan de cliënt moeite hebben met het begrijpen van woorden, vragen of lange zinnen, of met het volgen van een verhaal.

Voorlokomende problemen bij het schrijven zijn: het verwisselen of weglaten van letters of het opschrijven van verkeerde woorden of zinnen. Hierdoor kan de cliënt moeite hebben met bijvoorbeeld het schrijven van een brief of een boodschappenlijstje.

Voorlokomende problemen bij lezen zijn het niet begrijpen van teksten (post, krant), omdat de cliënt moeite heeft met het herkennen van letters of moeite heeft met het begrijpen van woorden en zinnen.

Ook de non-verbale communicatie kan verstoord zijn door de hersenbeschadiging. De afasie kan voorkomen in combinatie met andere aandoeningen, zoals halfzijdige verlamming, stoornissen in het herkennen van voorwerpen of afbeeldingen, cognitieve problemen (concentratie, geheugen, gedrag) of een spraakstoornis (dysartrie). Ook deze

aandoeningen beïnvloeden de communicatiemogelijkheden van de cliënt. Afasie kan gevolgen hebben voor de communicatie tussen de cliënt en zijn omgeving. Het kan leiden tot sociaal isolement en verminderde kwaliteit van leven. Het is daarom van belang om rekening te houden met de beperkte communicatiemogelijkheden van de cliënt. Zie: adviezen voor de communicatie.

Logopedisch onderzoek

Als de cliënt door de specialist ouderengeneeskunde is verwezen naar de logopedist, zal de logopedist eerst onderzoek doen. Dit gebeurt bijvoorbeeld door het afnemen van testen. Vaak vraagt de logopedist ook informatie aan familie van de cliënt of andere personen uit de naaste omgeving. Hierdoor krijgt de logopedist zicht op de specifieke taalproblemen en mogelijkheden van de cliënt.

Logopedische therapie

Met behulp van de verkregen informatie adviseert de logopedist de omgeving van de cliënt (partner, familie/relaties, medewerkers) over de manier waarop de communicatie met de cliënt het beste kan plaatsvinden. Tijdens de therapie kan aan de specifieke stoornissen worden gewerkt zoals het maken van zinnen of het begrijpen van woorden. Ook kunnen aspecten worden getraind die tijdens de dagelijkse communicatie belangrijk zijn zoals: 'hoe maak je iets duidelijk als je niet op een woord kunt komen?' (bijvoorbeeld door gebaren of omschrijvingen) of 'hoe vertel je wat je graag wilt drinken?' (bijvoorbeeld door gebruik te maken van een communicatiehulpmiddel). Daarnaast kan gebruik worden gemaakt van een communicatieschrift. Hierin kan iedereen die betrokken is bij de cliënt belangrijke afspraken en gebeurtenissen opschrijven, zodat iedereen, dus ook de cliënt zelf, dit kan teruglezen.

Adviezen voor de communicatie

De behandeling zal er daarnaast op gericht zijn om de cliënt optimaal bewust te maken en gebruik te leren maken van zijn/haar mogelijkheden. Daarbij kan ook bekeken worden of de communicatie verbeterd als er gebruik gemaakt wordt van communicatiehulpmiddelen zoals schrijven,

het gebruik van een letterbord of een spraakcomputer.

U kunt de communicatie vergemakkelijken door rekening te houden met de volgende adviezen:

- Zorg voor een rustige omgeving en neem de tijd voor een gesprek.
- Geef van te voren duidelijk aan waar u het over gaat hebben.
- Kijk de cliënt aan als u met hem/haar praat.
- Spreek rustig en duidelijk in korte zinnen; benadruk de kernwoorden.
- Ondersteun uw woorden d.m.v. aanwijzen, eenvoudige gebaren of tekeningetjes etc.
- Schrijf belangrijke zaken uit een gesprek op.
- Vraag één ding tegelijk en stel zoveel mogelijk gesloten vragen (die u met 'ja' of 'nee' kunt beantwoorden). Wees wel bedacht op misverstanden: de vraag kan niet goed begrepen worden, of de afasiecliënt verwisselt 'ja' en 'nee'.
- Geef de cliënt voldoende tijd om zich te uiten, zonder in zijn of haar plaats te gaan spreken.
- Toon begrip voor de cliënt en stimuleer hem/haar in bezigheden die hij of zij graag doet en goed kan.
- Spreek niet over de cliënt zonder hem/haar bij het gesprek te betrekken.

Nadere informatie

De logopedist is van maandag tot en met vrijdag telefonisch bereikbaar op tel. 06 - 24403314 / 06-28568536 en per e-mail: logopedie@waalboog.nl.

BV 4-35.2/ jan-15 - jan-18 / versie 5

zo thuis als
maar kan | **de waalboog**

Postadres
Postbus 31071
6503 CB Nijmegen

T 024 - 322 82 64
info@waalboog.nl
www.waalboog.nl

